

H A N G Y A

Szövetkezeti autonomia és szövetkezeti népnevelés.

A szövetkezeti autonomiáról írott előző cikkeinkben rámutattunk arra, hogy a mai kapitalisztikus gazdálkodás ellen a kommunisztikus gazdálkodás megvalósítására folytatott nagy európai gazdasági harc, melynek szimptomái más világrészekben is jelentkeznek azt bizonyítja, hogy a fennálló gazdasági rend nagy reformokra szorul, de sem a tisztán kapitalista, sem a tisztán comunista társadalmi gazdálkodás nem alkalmas arra, hogy a háboru tervszerű és mindentfelemészítő pusztításait gazdasági téren helyrehozza. Egy közép utat kell találnia a világ-gazdálkodásnak, egy olyan gazdálkodási formát, amely a kapitalisztikus és kommunisztikus gazdálkodásból csak az időszerűt és a gazdasági helyzet célirányos javulását eredményező érdek és munkaelemeket tartalmazza és választja ki.

A társadalmi gazdálkodás ilyen ki-egyenlítő és eredményekben gazdag formája a szövetkezeti gazdálkodás, vagyis termelés, ellátás és fogyasztás a termelő, értékesítő és fogyasztási szövetkezetek útján. Ezek egyedül képesek szakszerű irányítás mellett a bennük tömörülő néptömegek számára, azok közreműködésével és ellenőrzésével biztosítani azt az arányosabb társadalmi jövedelem elosztást, melyet ma már a tömegszükséglet nyomossága és fejlettebb volta megkövetel és melynek megvalósítására irányuló törekvések, a demokrata, szocialista és szélsőséges kommunisztikus törekvésekben és politikai pártusákban lankadatlan ismétlődéssel jelentkeznek.

A szövetkezeti gazdálkodás széleskörű megvalósítása és népszerűsítése, a tömegszükségletek és a tömegjövedelem összeegyeztetése és ennek célirányos gyakorlati megvalósítása a szövetkezetek útján a legállamibb, a leeurópaiabb és a legegységesebb társadalmi érdek.

A mai világhelyzetet és annak politikai konvulsioit, lázas beteges állapotát, nem a szavak, nem a szuronyok, nem a szallagok és nem nemzeti érdekek köntösébe öltöztetett familiáris csoport-érdekek fogják meggyógyítani, hanem a munka és termelés tényezői és ezeket irányítani és szövetkeztetni tudó gyakorlati kapacitások és államférfiak. Az egészséges társadalmi gazdálkodás különböző

tömegérdekeinek szövetkezetekbe leendő csoportosítása és ezzel az érdekeknek az egész társadalmi érdekkhaoszból leendő kiválasztódása, az egyneműek összeegyeztetése és az ellentétes érdekcsoportokkal leendő összhangolása teremtheti meg csupán azt a várva-várt elhelyeződöttséget, mely után a nagy társadalmi restaurációhoz érdemlegesen lehet hozzáfogni és azt folytatni. A társadalmi és gazdasági bábeli zürzavarból a szövetkezeti érdekcsoportosulások segítségével lehet csak olyan rendet teremteni, hogy a khaoszból ma egymásba ütköző és munkájuk közben egymást eltipró, de egyébként talán helyes akarások és törekvések ne egymást tegyék lehetetlenné és eredménytelenné, hanem a helyes utak megszabása és a szövetkezeti téren legkönnyebben érvényesíthető kijelölése segítségével, — azok egész energiájukkal szabadon kibontakozhassanak. Így biztosítva a többtermelést és takarékosabb fogyasztást, illetve a tömegjövedelem emelkedését és annak a célirányosabb és gazdaságosabb felhasználhatóságát, ezzel kapcsolatosan a nélkülözés szülte tömegindulatok productiv irányba lehető fokozatos terelődését, egyszóval a társadalmi-gazdasági konszolidációt és egyedül erre felépíthető és felépülő minden más társadalmi és politikai rendet, vagyis a „Társadalmi békét.“

Bizonyos, hogy még huzamosabb időt igényel a szövetkezeti gazdálkodás mai kezdetleges és kis korlátok között mozgó munkássága mellett sokan nem igen biznak a szövetkezeti gazdálkodás társadalmát átalakító hatékonyságában, de éppen ez teszi szükségessé annak ismeretetését és az ezt célzó tömegnevelést, a szövetkezeti gazdálkodás társadalom erkölcsi tartalmának széleskörű népszerűsítését.

A szövetkezeti nevelés és ennek legeredményesebb keresztülvitele a gyakorlati életben kell megtörténnék és miután önálló és autonómikus szövetkezeti törekvések lehetővé tétele biztosítja egyedül a tömegek bizalmát és minél szélesebb körű részvételt a gazdasági mozgalomban, a szövetkezeti tömegnevelés csak autonóm szövetkezeti gazdálkodás mellett lehet hatékony és széleskörű. A szövetkezeti autonomia tehát államcél és kiépítése nem pedig korlátozása kötelességünk.

A központi áruellátás.

Egyik megelőző számunkban a szövetkezeteinkkel való szerves kapcsolatunk teljes szorossá tétele végett hasonló című cikkünkben részletesen rámutattunk a központ által eszközendő áruellátás kölcsönösen nagy jelentőségére, melynek teljes megvalósítását eddig is úgy a szövetkezetek, mint a központ felette nélkülözték. Most midőn ennek megvalósulására az összes előfeltételek megteremtődtek és az eddig gátlólag ható akadályok legyőzettek, már csak a szövetkezeteknek a szövetkezeti eszmétől áthatott cselekvő készségétől függ, hogy azt a kapcsolatot is oly szorossá tessék, mint amilyen a láncszemeknek egymásba fűződő sorozata.

Az által, hogy a nagyenyedi központi, valamint a nagyváradi, aradi és sepsiszentgyörgyi kirendeltségi raktárainkat, valamint székelyudvarhelyi transitó raktárunkat többen-több kurrens szükségleti cikkekkkel felszereltük, módot nyújtottunk arra, hogy a különböző körzetben fekvő szövetkezeteink a rájuk nézve legelőnyösebb s legkisebb költséggel és fáradtsággal járó szállítási lehetőségek mellett az egyes körzeti raktárainkból szerezhessék be áruszükségletüket és pedig mindig a lehetőség szerinti legversenyképesebb árak mellett. E tekintetben lapunk útján is már gyakran tájékoztattuk egyes fontos idény cikkek áráról szövetkezeteinket, legközelebről pedig megfelelő nyomtatott árjegyzéket fogunk kibocsátani és valamennyi szövetkezetünknek megküldjük. Természetesen az állandó árhullámzások folytán a feltüntetett árakat szövetkezeteink csak napi áraknak tekinthetik, mert aszerint, hogy az áruk árai a kereskedelemben eső tendenciát mutatnak, nyilvánvaló célunk a konkurencia áraival szemben áruink versenyképességét mindig megtartani. Különösen a jelen körülmények között, midőn a valutánk javulása folytán a pénzünk vásárló képessége is állandóan emelkedésben van, tulajdonitunk igen nagy, mondhatni életbevágó fontosságot szövetkezeteink részéről az árubeszerezéseknél tanúsítandó magatartásuknak, mert a nem kellő előrelátással és tanácsaink figyelmen kívül hagyásával cselekvő szövetkezeteket egy hirtelen beállható erős áresés érzékeny károsodással sújthat.

Tehát — látva a gazdasági életben

jelenleg megnyilvánuló tendenciákat, melyek feltétlenül a konszolidáció útját egyengetik, de egyben könnyen végzettsé válhatnak sokakra nézve. — már jóelőre jó indulatu tanáccsal kívánunk szövetkezeteinknek szolgálni akkor, midőn óva intjük, hogy a nap-nap után fokozottabb mértékben fennhangon hirdető idegen kecsegtető alkalmi kínálatoknak fel ne üljenek, bár nagyobb hasznót is vélhet általa a szövetkezet elérni, mert a konjunkturák esetleges hirtelen változhatása folytán a nagyobb bevásárlás ma már nem tanácsos és egy ilyen kedvezőnek látszó áruvétel is nagy veszteséget okozhat majd a szövetkezetnek. Mikor pedig a központtól való áruvásárlásra hívjuk fel szövetkezeteinket, nem akarunk ellenkezésbe jutni megelőző tanácsunkkal, hanem e tekintetben is figyelmeztetni kívánjuk szövetkezeteinket. miszerint ezen felhívásunkkal nem azt akarjuk elérni, hogy szövetkezeteink szükségleteiken és erejükön felül is szerezzenek be árut raktárainkból, hanem ellenkezőleg minden szövetkezet a helyzettel és elsősorban saját forgótőkéjével számot vetve csak annyi árut vegyen központunktól is amennyi 3—4 heti szükségletét feltétlenül kielégítheti. A nagy árukészletek tartása nem tanácsos, mert az áresés annál érzékenyebben sújthatja a szövetkezetet és különösen nagy veszélyt rejthet magában az a körülmény, ha a vásárlás hitelre történt.

Hitelt tehát se idegenektől, se a Hangyától ne vegyenek igénybe a szövetkezetek sőt a fennálló tartozásokat is igyekezzenek lehetőleg az árukészlet apasztása révén teljesen letörleszteni, mert egyrészt a magas kamatok a versenyképességet nagyban gátolják, másrészt az áresés folytán beállható veszteség így hatványozott mértékben jelentkezik.

A nehéz helyzetben tehát minden szövetkezetnek a legnagyobb óvatosságot kell tanúsítani, hogy az anyagi károsodást elkerülhesse, amit csak úgy érhetnek el tökéletesen, ha az árubeszerzés jelenlegi kényes kérdésében is kizárólag a központ szélesebb látóköréből eredő nagyobb tapasztalatára támaszkodnak és rendeléseiket a központnál teszik meg.

A központ közleményei.

Előléptetés a Központnál. Igazgatóságunk Nagy János raktárnokot raktárfőnökké léptette elő.

Figyelmeztetés. Ellenőreink jelentik, hogy egyes szövetkezetek a „Hangya” lapot nem kapják rendesen. Minthogy a szerkesztőség a lapot rendszeresen postára adja, felkérjük az érdekeltéket, hogy az elmaradt számokat a postahivatalnál reklamálják és követeljék, egyben egy pár sorsal értesítsék nagyenyedi központunkat, hogy a szerkesztőséget mi

is figyelmeztethessük és a rendszeres kézhezvétel akadályait megismerhessük és kiküszöbölhessük.

Lapunkban szövetkezeteinket érdeklő körlevelek, figyelmeztetések stb. gyakran jelennek meg és így igen nagy súlyt helyezünk arra, hogy a lap rendes kézhezvétele és olvashatása működésünk sikere érdekében lehetővé tétessék.

A szociális segélybélyegek alkalmazását illetőleg az érdekelt körökben nagy bizonytalanság uralkodik a vonatkozó rendelet nem kellő ismerete folytán. Így több szövetkezetünk is felvilágosítást kért központunktól arra nézve, hogy a rendelet mennyiben vonatkozhatik a szövetkezet üzletére és hogy miképpen kell a rendeletnek eleget tenni. Ezért közöljük szövetkezeteinkkel, hogy a *segélybélyegek alkalmazásáról szóló rendelet* vonatkozik minden olyan üzletre, amely *luxus cikkek, ékszer és ézüst áruk, illatszerek, csipkeselyem, faianceok, majolika vázák, fényképező készülékek, automobilon, mindenféle művész tárgyak, szőrmeáruk, szőnyegek, butorok, régiségek eladásával foglalkozik továbbá szállodákra, vendéglőkre, kávéházakra, bodegák, tejcsarnokok és sörcsarnokokra, valamint minden más fogyasztó helyekre.* Az ilyen helyek kötelesek a segélybélyeget ideiglenesen helyettesítő hivatalosan lebélyezett fizető blokkokat az illetékes adóhivataltól beszerezni és minden egyes fent felsorolt árucikk eladásánál az érték nagysága szerint különböző (25 bani, 50 bani, vagy 1 lei) blokkot használni.

Tehát mindazon szövetkezeteink, melyek *italmérést gyakorolnak*, a rendeletben említett fogyasztó helynek minősítenek s így a segélybélyegek használata alá esnek, — esetleg még azon nagyobb szövetkezetek is, ahol egyes luxus cikkek is vannak raktáron. Felhívjuk ezért ezen szövetkezetek ügyvezetőit, hogy sürgősen intézkedjenek a rendeletnek eleget tenni. Elsősorban megbízottjukat küldjék be az illetékes adóhivatalhoz, hogy a fent említett 3 különböző értékű blokk füzeteket onnan szerezze be és azoknak ellenértékét illetékgyanánt nyilatkozat mellett lefizesse. Az alkalmazásukra vonatkozólag pedig kérjenek részletes felvilágosítást a tekintetben, hogy mily értékű fogyasztás vagy eladás után kell 25 banis, mily érték után 50 banis vagy 1 leies blokkot használni. — Kérjük ezen felhívásunkra figyelemmel lenni, nehogy a mulasztásnak kellemetlen következményei lehessenek.

Fontos figyelmeztetés. Egyik megelőző lapszámunkban felhívásban fordultunk az ügyvezetőkhöz a Budapesten deponált boltos óvadékok bejelentése végett, hogy ezen óvadékok a legközelebbi alkalommal központi elszámolást nyerhessenek.

Tekintve, hogy ezideig csak néhány ilyen bejelentés érkezett központunkhoz, ismételt felkérjük a szövetkezetek vezetőségét, hogy ahol a boltos óvadékok

vagy annak egy részét annak idején a budapesti régi központhoz küldték beletétbe, jelentsék azt sürgősen hozzánk az óvadék összegének és a beküldés idejének pontos feltüntetésével. Az esetben is teendő jelentés, ha talán az ilyen boltos óvadék már elszámolást nyert volna, mert a leendő központi elszámolás alkalmával mutatkozó valutáris differenciák az elszámolást befolyásolni fogják. A közel jövőben történő ilyen óvadék melletti boltos elszámolásoknál pedig éppen ezen valutáris differenciák miatt nem számolhatók el a Budapesten deponált óvadékok, hanem azok tovább is mint letét tekintendők. Az ilyen óvadékkal rendelkező boltosok pedig felhívandók egy a jelenlegi viszonyokhoz mérten megkivánható új óvadék letétbe helyezésére, arra való hivatkozással, hogy az általuk annak idején a régi központnál deponált óvadékok hiány esetén nem fordíthatók azonnal annak fedezetére és nem is jó óvadékok, mert valutáris ingadozásnak vannak kitéve.

Ezen boltos óvadékok elszámolását központunk, mihelyt az lehetségesé válik és az összes bejelentések beérkeznek szövetkezeteinktől, közvetíteni fogja.

Felhívás Szövetkezeteinkhez. Felkérjük az új központ kötetéhez csatolt szövetkezeteinket, hogy amennyiben a *törvéyszékek azon végzéseit, amelyekben az alapszabály módosító közgyűlés határozatait tudomásul vették* és erről a szövetkezetet a végzéssel értesítették, még nem küldötték volna be nagyenyedi központunkhoz, e végzéseket most már sürgősen juttassák ajánlott levélben hozzánk, hogy azok tartalmát átvizsgálhassuk és amennyiben a végzésben a törvényt a Gazetta Officialéban való közzétételét is követelné a hivatalos meghirdetés végett a végzést illetékes helyre juttassuk. Egyes törvénytételek e hirdetést a maguk hatáskörében elintézték, egyesek azonban a végzés közzétételére a szövetkezeteket utasították magában a végzésben. E végzések hirdetéséről feltétlenül gondoskodni kell, nehogy mulasztás esetén súlyos következményekkel kellessen számolni.

Az alapszabály módosítást jóváhagyó végzést küldjék be tehát sürgősen az enyedi központnak.

A melléklet szerkesztő:
DR. HARMATH JÁNOS.

A melléklet tulajdonosa:

A „HANGYA” SZÖV. KÖZPONTJA, NAGYENYED.

Kiadó:
TÖRÖK BALINT
az E. O. E. titkára.

Megjelenik hetenként.

Az E. G. E. igazgató-választmányának jelentése, az egyesület 1918., 1919. és 1920. évi működéséről.

Tisztelt közgyűlés!

Az Erdélyi Gazdasági Egylet 1918., 1919. és 1920. évi működését tárgyaló jelentésünket — alapszabályaink értelmében — az itt következőkben terjesztjük a tisztelt közgyűlés elé, kérve, hogy azt tudomásul véve, működésünkre a felmentést megadni kegyeskedjék. Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgatóválasztmánya nevében:

Br. Jósika Gábor s. k.,
elnök.

Jakab László s. k.
ig. vál. tag.

Dr. Péter Béla s. k.
ig. vál. tag.

Dr. Darkó Ákos s. k.
I. tag.

Török Bálint s. k.
titkár.

Tisztelt Közgyűlés!

Megpróbáltatásokban gazdag időszakot élt át Erdély mezőgazdasága az 1918—1920. évek folyamán. A mindnyájunk által hön öhajtott béke nem hozta meg a lelkek remélt megnyugvását, ellenkezőleg, mély barázdákat szántottak azokban az 1918. évi forradalmi napok eseményei, amelyek rombolásai nem kimélték meg Erdély mezőgazdaságát sem.

A gyors átalakulások korszakát éltük ezen idő alatt és éljük ma is. Ezen átalakulások nem sok jót hoztak a mezőgazdasági termelésre, ellenkezőleg napjainkig katasztrofális helyzetbe sodorták. A változott viszonyoknak megfelelően, mezőgazdasági termelésünk egész rendszerének is meg kell változnia. Az intenzív gazdálkodásra kell áttérnünk, amely nemcsak nagyobb tőkét, de nagyobb tudást is igényel.

A mezőgazdaság helyzete általában az 1918—20. években mondhatni siralmas volt. 1918-ban a gyenge, közepes terméseredmények után jöttek az októberi forradalom kapcsán a rablások, fosztogatások, amelyben részt vett, tetten ért egyének ellen bevezetett eljárások lejárátását a kormány felfüggesztette. Az ennek nyomán, valamint a kényszerbérletek és erőszakos rekvirálások, erdő pusztítások, rendszeresen és büntetlenül üzött tilos legeltetések folytán támadt jogyizontalanság a termelők kedvét elvette a termelői munkától. A folyton súlyosbodó munkás viszonyok, emelkedő adóterhek, drágaság, csökkenő jövedelem igen megnehezítették a gazda életét. Mindazokat a sérelmeket, amelyek a gazdaközöniséget érték, leírni lehetetlen. Szeretnők remélni, hogy azok nagy részén tustünk és hogy a jövőben ezektől meg leszünk kimélve.

A növénytermelés.

Az időjárás is megváltozott az utóbbi évek folyamán. Négy heti forróságot négy heti hideg követett a nyövények tenyészideje alatt és a tartós szárazság, majd a szokatlan időben jelentkezett tartós hűvös időjárás a terméseredményeket hátrányosan befolyásolták. Sajnos, pontos statisztikai adatok nem állanak rendelkezésünkre a három év termésviszonyairól, de nem nehéz ezek nélkül is megállapítanunk a termelés csökkenését. 1918-ban nemesített vetőmagokat osztottak ki az erdélyrészi vármegyei gazdasági egyletek. Ezeknek termésered-

ményei kielégítőek voltak. A buza, rozs, árpa, zab és tengeri mindhárom évben általában oly gyenge termést adtak, hogy számos gazda kénytelen volt szükségletét a piacról fedezni.

A szárazság különösen a kapás növényeket viselte meg. A mesterséges takarmányok terméseredményei is az állagon alul maradtak.

1918-ban ugyszólván az összes mezőgazdasági termények zárólva és maximálva voltak. Alig volt valami változás e téren 1919-ben, sőt 1920-ban is a fontosabb élelmi cikkek még mindig zár alatt és maximálva voltak. A hatóságok azonban a kiadott, vonatkozó rendeleteknek nem tudtak kellő érvényt szerezni ezért a legnagyobb fejellenség uralkodott e téren az egész vonalon.

A bortermés különösen 1918-ban kitűnő volt. 1919-ben igen gyenge volt a bor minősége, míg az 1920-as évjárat ismét a jobbak közé volt sorolható. A munkabérek és anyag árak rendkívül magasak voltak, amelyekhez a bor árak alig tudtak alkalmazkodni. A pernospora különösen 1919-ben igen sok kárt tett a szőlőkben.

A termények megmunkálása és betakarítása a legnagyobb küzdelmekkel volt csak eszközölhető a munkás, élelmiszer és géphiány stb. miatt.

Az állattenyésztés.

Szarvasmarhatenyésztésünk képe 1918-ban már nagyon háborus színezetet öltött még nem is annyira minőségileg mint inkább mennyiségileg. A következő években fordult a kocka és 1920-ban mennyiségileg már túltermelésben voltunk, míg a minőség a megfelelő apaállatok hiánya miatt csökkent, különösen a nép kezén levő tenyészanyagnál. A községek apaállatokkal való rendszeres ellátása szünetelt. A vonatkozó rendeletek végrehajtásához szükséges szakközvegek hiányoztak. Igen sok község zugbikkal hágtott minden egészségügyi ellenőrzés nélkül.

Lótenyésztésünk számára nagy veszteséget jelentett a háboru, mert a kancaállomány kimelésére a sorozó bizottságok nem voltak mindig a kívánt figyelemmel. A megapadt lóállomány távolról sincs pótolva, ami leginkább az állami ménnek hiányának és a fedeztetési díjak csaknem százszorosára történt emelésének tulajdonítható. A csekély számú állami mén mellett sajnos kb. kétannyi zugmén fedezett.

Sertésenyésztésünk leapadt létszáma rohamosan pótolatott a háboru befejeztével. A forradalomkor történt fosztogatások, rablások alkalmával több hirneves tenyészet állománya vesztette el tenyészanyagának legjavát.

Juhtenyésztésünkre ugyanazt mondhatjuk amit a sertésenyésztésre mondtunk. A gazdaközönység figyelme a rackákról mindinkább a cigája juhokra kezd terelődni, sajnos azonban megfelelő mennyiségű és jó minőségű tenyészanyag még nem áll rendelkezésünkre. E helyen említjük meg, hogy a gyapjuterítés hosszú időn át zár alatt, ára pedig maximálva volt.

Baromfi tenyésztésünkön látszik meg talán leginkább a háboru hatása. Eltűntek a baromfiakat tisztavérben tenyészítő gazdaságok, egész községek állományát pusztította ki a baromfikolera. A baromfi tenyésztés védelmére semmiféle intézkedés nem történt.

Méhtenyésztésünk különösen a nagy cukorhiány és drágaság folytán az utóbbi években rohamos fejlődésnek indult. Jelentékeny része

van ebben az Erdélyrészi Méhész Egyesületnek minthogy Erdély méhészetének ügyét kezébe tartva a fejlődést a szakismeretek terjesztésével helyes irányba vezette.

Az állategészségügyi viszonyok

a nagy állatorvos hiány miatt — mondhatni — rosszak voltak. A helyzet súlyos voltát fokozta az a körülmény, hogy az állategészségügyi intézkedéseket, zárlatokat, vásárra hajtott állatok, egészségügyi vizsgálatát végrehajtó közvegek hiánya, vagy hozzá nem értése folytán igen sok helyen nem fogantatosították. Megfelelő mennyiségű, minőségű és áru gyógyszer nem állott rendelkezésre. A szarvasmarhák között hosszú időn át megszakítás nélkül a száj és körömfájás majd lépfene, sercegő üszög pusztított. A sertés vész állandóan szedte áldozatait. A juhokat a rüh, himlő és metelykor tizedelte, a lovak a rühtől szenvedtek sokat és nem hagyhatjuk említés nélkül a veszettség szokatlan arányu pusztításait sem. Mindezen körülmények az állatorvosok hiányára vezethetők vissza, miért is az állam elsődrendű feladatai közé kell tartozék az állatorvosokról való gondoskodás.

Forgalmi viszonyok.

A gabona forgalom az 1918—20-ik évek alatt zárólva, az árak maximálva voltak. A forgalmi korlátozások és maximális árak terén soha nem tapasztalt fejtelenséggel találkoztunk. Nem voltak egységes rendelkezések, az egységes rendelkezéseknek érvényt szerezni, a hatóságok nem tudtak úgy, hogy a gazda sohasem tudta mit adhat el, mit nem. Papiron a legszigorubb forgalmi korlátozások voltak érvényben és a piacon nyíltan árulják a gabonát. A termelési költségek figyelmen kívül hagyásával megállapított maximális árakat a hatóságok sem tudták betartani.

1918-ban már az állatforgalmat is korlátok közé szorították a háborus viszonyok. Sok zaklatásnak volt kitéve gazdaközönységünk a rekvirálások miatt. Ugyanigy volt ez 1919-ben is, míg végre az állat rekvirálásokat beszüntette a kormány. 1920-ig az állat árak egyre emelkedő irányzatot mutattak. 1920 derekán pl. egy pár igás ökör 30—35000 K, egy pár jó kocsli ló 60—100.000 K, egy jó fejős tehén 16—25000 K, egy hizott sertés 6—10 ezer K volt. A pénzbevitálás után az árak rohamosan esni kezdtek és a mai katasztrofálisan alacsony áraknál sem tapasztalunk még szilárdulást.

A vagonok, a közbiztonság és a kiviteli engedélyek hiánya a forgalmat minden tekintetben katasztrofálisan befolyásolták és korlátozták.

A gazdatársadalmi élet

az 1918—20. években a gyülekezési szabadság korlátozottsága folytán szűk korlátok közé szorult. A vármegyei gazdasági egyletek működése csak az egyesületi belügyek intézésére szorított. A rokon intézmények közül a parancsoló szükségszerűségnek megfelelően, a „Hangya” kötelékébe tartozó fogy. és értékesítő szövetkezetek, valamint az O. K. H. kötelékébe tartozott községi hitelszövetkezetek elváltak budapesti központjuktól és a kapcsolt magyar területeken levő szövetkezetek megalapították új központjukat és pedig a „Hangya” szövetkezetek, kötelékébe tartozó szövetkezetek Nagyenyed székhellyel, a hitelszövetkezetek pedig

Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége címmel, Kolozsvár székhellyel.

1920-ban a gazdasági egyesületek is rendre éledezni kezdtek dermedtségükből, még ma sincsenek azonban működő képességüknek egészen birtokában. Működésüket ismét megkezdették és folytatják a Szolnokdoboka, Tordaaranyos, Kisküküllő, Arad, Temes, Bihar, Szatmár, Szilágy, Csik vármegyei gazdasági egyesületek. A gazdasági egyesületek munkakörének betöltésére hivatott földmives szövetségek alakultak Marostorda és Udvarhely vármegyékben. Élénk tevékenységet fejtettek ki eddig is Csikmege Gyergyó vidékének Gazdasági Egyesülete és a Kézdivásárhely és vidéke Gazdasági Egyesülete. Működésüket nem kezdték meg eddig az Alsófehér, Brassó, Fogaras, Hunyad, Krassósörény, Kolozs, Háromszék vármegyék gazdasági egyesületei. Nincsenek magyar gazdasági egyesületek Szeben, Besztercenaszód, Nagyküküllő és Máramaros vármegyékben. Élénk működést fejtett ki az Erdélyrészi Méhész Egyesület. Működését több-kevesebb nehézséggel és akadállyal küzdve, eredményesen folytatta a Gazdák Biztosító szövetkezete. Akadálytalanul folytathatta működését az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület.

Tisztelt Közgyűlés!

Az egyesület 1918., 1919. és 1920. évi működését illetőleg, sajnálattal kell bejelentenuk, hogy az 1918. év utolsó negyedétől az 1920. év második feléig egyesületünk télienségre volt utalva. Jelentésünk így jóformán három év helyett összesen alig egy esztendei munkásságról számolhat be.

Az 1918—19. évekről szóló jelentéseinknek a mai napra történt elmaradásaért mindenekelőtt a Mélyentisztsített Közgyűlés szíves elnézését kell kérnünk, annál is inkább, mert a késedelemnek a rendkívüli körülményekben rejlt, és rajtunk kívül álló okai voltak.

A gyűlekezési jog korlátozása folytán az 1919. és 1920. évi közgyűlések összehívását és megtartását a katonai hatóság nem engedélyezte. 1920-ban, amint lehetőségessé vált és engedélyezték a gyűléseinket, az elnökség összehívta az igazgató-választmányt, az igazgató-választmány pedig 1920. október 3-ára a közgyűlést, hogy Tokaji László e. igazgató-titkár és dr. Kemény József titkár távozásával megürült titkári állást betöltsse és az egyesület működését ismét megkezdhesse és rendes mederbe terelhesse. Az októberi közgyűlés elé az igazgató-választmány az egyesület 1918—19. évi anyagi viszonyaira vonatkozó jelentését megtette és a közgyűlés az anyagi ügyeket illetőleg a felmentvényt volt szíves megadni.

Az októberi közgyűlés elé a működésről szóló jelentést nem állott módunkban be-terjeszteni, mivel a titkári állás üresedésben volt.

Ezek előre bpcsjátása után, az egyesület 1918—19. és 20. évi működéséről szóló jelentésünket összevontan a következőkben van szerencsénk megtenni.

Az 1918. évben erőteljes akciót indított az egyesület ismét a kolozsvári egyetemnek és gazd. akadémiának szerves kapcsolatba való hozatala érdekében. Felírt volt annak idején még a magyar kormányhoz a gazd. akadémiának az 1918. évben való megnyitása érdekében, a közgazdasági egyetemnek Budapesten való felállítására érdekében. Azóta a közgazdasági egye-

tem Budapesten meg is nyílt, a kolozsvári gazd. akadémia román fennhatóság alá került és benne a tanítás román nyelven folyik.

A terményárak maximálásával kapcsolatban, számos felterjesztést intézett az egyesület a kormányhoz abból a célból, hogy a terményárak a termelési költségek figyelembe vételével és azokkal arányosítva állapítsanak meg. Javaslatot tett az egyesület a kormány-nak a kényszertermelés bevezetése ügyében.

Ismételten is felírt a kormányhoz a Maros folyó szabályozása és hajózhatóvá tétele érdekében.

Vállalta a kolozsmegyei gazdaközönség részére kiutalt dohánynak az elosztását.

Számos közérdekű mezőgazdasági vonatkozású felíratot intézett az egyesület a kormányhoz, amelyekről való jelentéstételünk a változott viszonyok folytán már elveszítette aktuálitását, így azok felsorolásával nem óhajtjuk a t. Közgyűlés szíves türelmét igénybe venni.

Az 1918. év őszén kiütött forradalom ezt követőleg a román hadsereg bevonulása egyesületünk működését is megbénította. Ezen idő alatt az egyesület a lehetőség szabta határok között folytatta működését, amely nagyrésztben a belső adminisztrációs ügyekre szorított.

Igy télt el az 1919-ik esztendő egészen és az 1920. év első fele, amikor az elnökség elhatározta, hogy az aktivitás terére lép. Az első lépés az egyesület 52 éves multja visszatekintő közkedvelt lapjának, az Erdélyi Gazdának megjelentetése volt, amelyben dr. gr. Bethlen György a gazdátársadalmat érdekeinek megvédelmzése céljából szervezkedésre és közös munkára hívja fel.

A munka újbóli megkezdésére az indító okot a román királyi kormány által tervbe vett kisajátítási és megkezdett kényszerbérleti intézkedések végrehajtásának módja adta meg. A rendelkezésre álló munkaerőnket ezért a korszakot alkotó kérdés helyes megoldásának elősegítésére szenteltük. A kérdésnek állandó tanulmányozása napirenden tartása, céljából az igazgató választmány „birtokpolitikai szakosztály” címen külön szakosztályt állított fel, amelynek munkásságáról a szakosztályok működéséről szóló jelentésünk kapcsán lesz szerencsénk szólni.

A gyűlekezési jog korlátozottságának ideje alatt a kolozsvári gazd. ak.-ról előbb részben, majd egészben kiszorították a magyar nyelvet, úgy, hogy az oktatás ma is román nyelven folyik. Az elnökség saját hatáskörében, utóbb külön az ig. vál. is lépéseket tett a kormánynál és a kolozsvári földmivelésügyi állami titkárságnál ismételten is a magyarnyelvű szakoktatásnak bár részben való visszaállítása érdekében, mindezek azonban eredménytelenek maradtak és így a gazdasági pályára készülő magyar tanuló ifjúság az egyetlen felsőbb gazdasági iskolából kiszorított.

Egyéb sérelem is érte a magyar mezőgazdasági szakoktatás ügyét, amennyiben az algyógyi gr. Kun Kocsárd által alapított Emke földmives iskolát, valamint a tordai Szabó József-féle, tehát magán alapítású földmives-iskolát is átvette az állam és az alapítványok kezelői gátolva vannak jogaik és köteleességeik teljesítésében.

E sérelmeket külön memorandumban fog-

laltan terjesztette az egyesület a kormány elé. Felterjesztésünkre, memorandumunkra minde-ideig nélkülözzük a kormány választát ugyszintén a kérelmeink érdekében való intézkedést.

Hasonló sérelem érte a Szolnokdoboka vármegyei gazd. egyesület nacionalizálása folytán. Az E. G.-ban részletesen ismertetett sérelmeknek orvoslása érdekében szintén felírt az egyesület a kormányhoz és a sürgetések dacára választ nem kaptunk felíratunkra.

Számos esetben járt el az egyesület úgy a köz, mint a gazdátársak magán érdekeiben is úgy az illetékes hatóságok, mint az állami titkárságoknál stb.

Szaktanácsot, véleményt, nyújtott az egyesület hatóságoknak, intézményeknek, magánosoknak, választmányi, elnöki és titkári uton.

Az egyesületi működés fonalának 1920-ban történt újbóli felvétele számos nehézséggel tüközött. Egyrészt nehezítette a gyűlekezési jognak időközönként többé-kevésbé szigorított korlátozása, másrészt pedig a személyi változások, amelyek Tokaji Lászlónak az egyesület 25. évén át volt titkári címzetes igazgatójának, valamint br. Kemény Józsefnek, az egyesület 5. évén át volt titkári címmel és jelleggel felruházott segédtitkári című Magyarországra történt távozása.

Igazgató és titkár távoztával tisztviselő nélkül maradván az egyesület, a választmány minden időt fel óhajtva használni a korszakot alkotó átalakulások időszaki munkálataira, ideiglenesen dr. Szádeczky Lajos volt kir. ügyész kérte fel azon átmeneti idő alatt felmerülő munkák ellátására, míg az egyesület titkárát választhat.

Az 1920. évi október hó 3-i közgyűlésen a titkári állás Török Bálint Tordaaranyos vármegyei Gazdasági Egyesületi titkár megválasztásával betöltetvén, a tisztviselői, kezelői és szolgálai állások is betöltettek.

A Sipos Gábor jogtanácsos Magyarországra történt távozásával megüresedett jogtanácsosi állásra megválasztott dr. Visky László kolozsvári ügyvéd, a munkálatokhoz arányosított, utólagosan megállapítandó tiszteletdíj mellett.

A pénztárnoki teendőket ellátására, az átmeneti időre ideiglenesen felkérte dr. Szentkirályi Ákos igazgató választmányi tag.

Az 1920. év folyamán felállított birtokpolitikai szakosztály titkári tisztségére megválasztott 1920. évi december hó 1-től kezdődőleg Farkas Árpád v. gazd. ak. tanár havi 1000 lei fizetés mellett.

A gépirónói állásra alkalmazott Szathmáry Ilona, volt Kolozsvár városi kiadóhivatali tisztviselő havi 500 lei fizetéssel, amely dec. hó 1-én 750 L-re emeltetett.

A szolgálai állásra alkalmazott Killin Márton kolozsvári lakos 1920. dec. hó 1-től kezdődőleg havi 500 L. fizetéssel, lakás, világítással.

Az októberi rendkívüli közgyűléstől az év végéig jórészt a tagsági ügyek rendezése, a pénztárkezelésnek új alapokra való fektetése, a szervezési munkálatok előkészítése, a gazdátársadalom társ és rokon intézményeivel, gazdasági egyesületekkel, földmives szövetségekkel, a Hangyával, a Gazdák Biztosító Szövetkezetével, a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségével való harmonikus együttműködés előkészítésével telt el.

A szervezkedés tárgyában és a földreform-ügyi intézkedésekkel kapcsolatos tennivalók

megbeszélése érdekében a választmány december hó 5-re értekezletre hívta egybe a társ és rokon egyesületeket, amelyre ugyszólván kivétel nélkül, az összes erdélyi és kapcsolt magyar részek társ és rokon egyesületei elküldötték képviselőiket. A dr. gr. Bethlen György elnöklété alatt tartott értekezleten Török Bálint titkár tartott előadást a szervezkedés szükségességéről. Előadása végén a következő határozati javaslatot terjesztette az értekezlet elé:

Mondja ki az értekezlet:

1. A szervezett és a központtól való elszakadás folytán eredményes és önálló gazdasági társadalmi működés kifejtésére képtelen, központi irányítás nélkül maradt erdélyi, bánáti, körösvidéki, Máramaros és Szathmármegyei gazdasági egyesületek, falusi gazdakörök, földmives és gazdaszövetségek zavartalan működésének újbóli megkezdhetése és lehetővé tétele érdekében, az egyetemes gazdaérdekek hathatós védelme, képviseltetése és a gazdaosztály jogainak érvényesíthetése céljából elodázhatatlanul szükségesnek tartja és ezért elhatározza a ma széttagoltan működő, részben szünetelő és ujonnan alakítandó gazdasági társadalmi szervezeteknek az Erdélyi Gazdasági Egylet vezetése alatt való tömörítését, amely semmi tekintetben sem érinti a különböző egyesületek automiáját.

2. A szervezkedésbe bevonandónak tartja a központjuktól szintén elszakadt és ugyancsak gazdaérdekeket szolgáló és a gazdakörök testvérintézményei gyanánt működő Hangya, fogyasztási és értékesítő, hitel, biztosító és külön állatbiztosító szövetkezeteket, központjaik utján, ugyszintén az Erdélyrészi Méhész Egyesületet és ennek révén a vidéki méhészeti egyesületeket és méhész köröket, valamint egyéb társ és rokon egyesületeket.

3. Ezen egyesületek és az Erd. Gazdasági Egylet közötti viszony részletes körülírására és szabályozására egy bizottságot küld ki, amely bizottság által kidolgozandó részletes tervek megküldendők valamennyi gazdasági egyesület, gazdakör, földmives és gazdaszövetségnek, valamint a fentemlített szövetkezetek központjának a lehető legrövidebb idő alatt való tárgyalás és elfogadás céljából.

Az értekezlet a határozati javaslatot egyhangulag elfogadva a 3. pontjában jelzett bizottság tagjait megválasztotta. A bizottság dec. hó 5-én tartott ülésén Megállapodástervezetet terjesztett az E. G. E. választmánya és ennek utján a társegyesületek elé tárgyalás és elfogadás céljából.

A bizottságba az E. G. E. elnökségén és titkáran kívül beválasztottak: dr. Gyárfás Elemér (Dicsőszentmárton), Drexler Béla (Marosvásárhely), Alföldy Pál (Arad), Nagy József (Torda), Várady Mihály (Dés), Kovács Géza (Kolozsvár), Róth Márton (Nagyszében), dr. Balázs Ferenc (Kolozsvár), Gyórbíró Arthur (Brassó), dr. Garda Kálmán és dr. Harmath János (Nagyenyed), Hamberger Sándor (Kolozsvár). A bizottság el is készült munkájával és tárgyalás és elfogadás céljából a következő szövegű határozati javaslatot terjesztette az E. G. E. választmánya elé azzal, hogy ez küldésük meg ugyancsak tárgyalás és elfogadás céljából a megyei jellegű társ-egyesületeknek. Az együttműködés részleteit, az alapelvek elfogadása után javasolja együttes ülésen megvitatni. A szöveg így hangzik:

"A vidéki gazdasági társadalmi intézmények a következő megállapodást létesítették a gazdasági társadalom megszervezése érdekében az Erdélyi Gazdasági Egylet által, 1920 évi december hó 5-ére Kolozsvárra összehívott gazdaértekezleten.

1. A gazdasági társadalmi szervezet alapjául a már meglévő gazdasági társadalmi intézmények szolgálnak. Az Erdélyi Gazdasági Egylet a szervezet központja.

2. Azon vármegyei gazdasági egyesüle-

tek, amelyek az Erdélyi Gazdasági Egylet szervezetébe intézményesen be vannak kapcsolódva, képezik az illető vármegyékben a gazdasági társadalmi szervezkedés központját.

3. Azon vármegyékben, amelyekben ilyen egyesületek nincsenek, az Erdélyi Gazdasági Egylet jelöli ki, vagy alakítja meg a vármegyei központi szervezetet.

4. A kisgazdák a falusi gazdasági társadalmi intézmények (gazdakör, szövetkezet stb.) révén, a nagy- és középbirtokosok személyenként lépnek be a vármegyei, illetve az Erdélyi Gazdasági Egylet tagjai sorába.

5. Minden községi gazdasági társadalmi szervezet szervesen bekapcsolódik a vármegyei központi egyesülésbe.

A szerves kapcsolat az által létesül, hogy a községi gazdasági társadalmi szervezetek vezetőinek a vármegyei központi szerv választmányában megfelelő befolyás biztosítottatik, a vármegyei központi szervezetnek pedig az Erdélyi Gazdasági Egylet alapító tagjai sorába be kell lépniök és e kapcsolat által a vármegyei egyesülés vezetőbizottságának elnöke vagy alelnöke hivatalból tagja a szavazattal az Erdélyi Gazdasági Egylet választmányának, amely a központi irányítást végzi.

Az egész gazdasági társadalmi szervezetnek hivatalos lapja Kolozsvárt, az Erdélyi Gazda.

A kisgazda társadalom részére az Erdélyi Gazdasági Egylet külön népies gazdasági lapot ad ki.

A vármegyei központi szervezetek lehetőleg szintén gondoskodnak hivatalos közlönyről, ennek hiányában egy a központ székhelyén levő elterjedtebb lap szerkesztőjével és kiadójával egyezséget kötnek hivatalos rovat nyitása tárgyában. Az egyesületek sajtóorgánuma kizárólag gazdasági érdekeket és célokat szolgál a napi politika kizárásával, tekintet nélkül a birtokkategóriákra, valamint arra, hogy a mezőgazdasággal foglalkozók szellemi vagy fizikai munkások. Az együttműködés nem érinti az egyesületek autonómiáját sem személyi, sem pénzügyi, sem egyéb tekintetben.

A javaslatot az E. G. E. igazgató-választmánya elfogadta és azt a vármegyei gazdasági egyesületnek is megküldötte.

Az 1921 év folyamán eddig nagyrészt beérkezett válaszok megfelelő alapot nyújtanak az egységes szervezkedés lehetőségére. Ennek megvalósítása az 1921 évi működés keretében tartozik.

Az „Erdélyi Gazda.”

Az emelkedett munkabérek és papírárak következtében az Erdélyi Gazda 1918 január hó 1-től kénytelen volt havi lappá átalakulni. Mint havi lap is lényegesen redukált terjedelemben jelenhetett meg csupán és így is csak 1918 szeptember haváig. Az októberi szám már nem jelent meg és a forradalom napjaitól kezdve egészen 1920. évi július hó 1-ig szünetelt megjelenésében. 1920-ban július 1-től okt. 15-ig dr. Szadecky Lajos, november 1-től pedig Török Bálint szerkesztésében adta ki az egyesület a lapot és pedig saját költségvetésének keretében, havonta kétszer, négy oldal terjedelemben decemberig. Decembertől kezdve 6 oldal terjedelemben, az 1921 évi január hó 1-től pedig hetenként, 6—8 oldal terjedelemben.

„Hangya”

Az Erdélyi Gazda állandó melléklete a „Hangya” kötetébe tartozó folyó és ért. szövetkezetek központjának dr. Harmath János szerkesztésében megjelenő „Hangya” című hivatalos lapja, amelynek révén a központ a vidéki szövetkezetek vezetőit állandóan tájékoztatja a szövetkezeteket érintő események, árak hatósági intézkedések stb. felől.

„Közgazdasági Sajtótudósító”

cimen, kézirat gyanánt, titkár szerkesztésében egy agrár sajtótudósítót adott ki az egyesület az 1920. évi november hó 18-tól kezdődőleg, amelynek révén a napisajtót állandóan tudósítja a közérdekű mezőgazdasági vonatkozású események és intézkedések felől, abból a célból, hogy gyorsan és megbízható hírekkel láthassa el a napisajtó útján az egyesület a gazdasági közönséget.

Az egyesületi székház

irodahelyiségei, utóbb butorainak jelentékeny része is, azon idő alatt, amelyről jelentésünk beszámol, nagyrésztben rekvirálva voltak, 1920. júliustól pedig az egész titkári lakás is rekvirálás alatt áll. A székháznak rekvirálás alól való mentesítése érdekében ismételtelen is tett lépéseink eredménytelenek maradtak, úgy, hogy még ma is a legszűkösebb viszonyok közt, két kis egyablakos szobába vannak összezúfolva a titkári hivatal, az egyleti segédhivatal, a könyvkiadó vállalat, az Erdélyi Gazda szerkesztősége és kiadóhivatala stb., amely körülmény az egyesület működő képességét hátrányosan befolyásolja.

A szakosztályok.

Az E. G. E. kolozsmegyei osztálya dr. Cséser Lajos előadó hadbavonulása és Magyarországra történt távozása folytán megszűnt, működést egyáltalán nem fejtett ki, mert dr. Cséser Lajost pótolni nem lehetett, ki több, mint egy évtizeden át példaadó lelkesedéssel és meleg ügyszerelettel vezette a kolozsmegyei osztály ügyeit.

Bár megszűnt a kolozsmegyei osztály, mint ilyen, ez azonban nem azt jelenti, hogy az E. G. E. a kolozsmegyei gazdaközönséget szervezőmunkájára hagyja. A kolozsmegyei gazdaközönség szervezése a jövő munkaprogramjába tartozik és csak a rendkívüli körülményeknek tudható be, hogy a szervezés külső munkálatai beindítva nincsenek.

A heremagtisztító osztály.

Az egyesület heremagtisztító osztálya az 1918. év óta a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank áruaktári helyiségei nagy részének hatóságilag történt igénybevétele folytán működésében szintén szünetelt. Sajnos, mindaddig, míg ezen helyiségek fel nem szabadulnak, a heremagtisztítás nem veheti ismét kezdetét.

Köztudomású, hogy milyen országos jelentőségű kár háramlott és háramlik e tényből Erdély mezőgazdaságára és állattenyésztésére, nemkülönben azelőtt világhírnévnek örvendő löhere, lucernamagkereskedelmére, ennek dacára sem sikerült a raktárt és tisztító telepet felszabadítani. Minden lehetőleg meg tesz az igazgató-választmány a maga részéről tekintetben, hogy a heremagtisztító osztály ismét teljes üzemenel megkezdhesse közérdekű működését.

Az állatkiállítási szakosztály

nem lévén a rendkívüli idők és viszonyok között kiállítás működésében szintén szünetelt. Vagyon állapotáról a zárszámadások nyújtanak felvilágosítást.

Az irodalmi szakosztály és az E. G. E. könyvkiadó vállalata

az 1918. óta lefolyt idő alatt a rendkívüli körülmények miatt működésében szünetelt, amennyiben újabb füzeteket nem adott ki, az elfogyott régi füzetekből sem készített új kiadásokat a nagyarányú értékelődés és az egyesület szerény anyagi viszonyai miatt. A könyvkiadó vállalat kiadásában megjelent füzetek terjesztése tárgyában Keszely Albert kolozsvári könyvkereskedővel volt az egyesületnek szerződése a lefolyt idő alatt, amely a folyó évben le fog járni, azután az igazgató-választmány házi kezelésbe ohatítja venni a füzetek terjesztését és értékesítését. Jelenleg az alábbi füzetek vannak raktáron, megjegyezvén, hogy 5 drb-on felüli rendelés esetén 25%, 10 drb-on felüli rendelés

esetén 50% engedményt nyújt az egyesület az itt jelzett árakból a megrendelőknek.

Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” könyvkiadó-vállalatában megjelent füzetek jegyzéke és árai:

	L. b.
1. Réti János. A trágyáról, a trágyázásról és a trágyakezelésről szükséges tudnivalók	5.—
2. Gáspár József. A kaszálók és legelők ápolása	5.—
3. Virág Elek. A gazda mint sertéshizláló	5.—
4. Tormay Béla. A borjúk fölneveléséről	5.—
5. Herényi Gothárd Sándor. A takarmányrépa	5.—
6. Hauer Géza. A fejőstehénről	5.—
7. Hensch Árpád. A szántás-vetésről	5.—
8. Jakab László. Utmutató az állati ragadós betegségek elleni védekezésben	10.—
9. Domokos Kálmán. Az építkező gazda	5.—
10. Ruisz Gyula. A kukorica műveléséről	5.—
12. Ritter Gusztáv. A házi kert	5.—
15. Czajllk István. Csikónevelés	5.—
16. K. Vörös Sándor. A dohánytermeléséről	5.—
17. Ásványi Lajos. A vörös löhere termesztéséről	5.—
19. Herényi Gothárd Sándor. A nyers takarmányok eltevése különös tekintettel a zombolyai kazalra	5.—
20. K. Vörös Sándor. A gazdaságok berendezéséről	5.—
21. Marc Ferenc. A kosárfűz termelése	5.—
22. Kovácsy Béla. Házi állatok takarmányozása	10.—
23. Grasselli Miklós. A len- és kender-termelésről és áztatásáról	5.—
27. Dr. Péter Béla. A gabona-félék, a burgonya és a szőlő legfontosabb gombabetegségei	5.—
29. Réti János. A legjobb takarmány-fűvekről	5.—
31. Jakab László. Hasznos tudnivalók az állati szülészet köréből	5.—
33. K. Vörös Sándor. Gazda számvitele	5.—
37. Dr. Rodiczky Jenő. Magyar olajnövények	5.—
39. Papp Gergely. A szocializmusról	5.—
40. Heigel Lipót. Az állami egyenes adók és a közösi adópótlékokról	5.—
41. Heigel Lipót. A fogyasztási adókról, jövedék és illetékekről	5.—
42. Rázsó Imre. A legfontosabb szálas takarmány növények termesztése	5.—
43. Ikafalvi. Szőlőművelésről	5.—
44. Ross Nándor. A tenyészkancákról, különös tekintettel a meddőség okaira és azok elhárítására	5.—
46. L'Huillier István. A káposzta-félék termelése a szántóföldön	5.—
47. Dr. Balntner Ferenc. A mezőgazd. szeszgyárak jövedelmezősége, berendezése, üzeme, gyümölcs-pálinka-főzés	5.—
48. Dr. Varga Kálmán. Cukorrépa-termelés	5.—
50. Cserhát Sándor. A gabona-félék termesztése	5.—
51. Dr. Péter Béla. A gyógynövények termesztése	10.—
53. Dr. Barna Balázs. A gyümölcsfák fontosabb ellenségei és betegségei	10.—
54. Dr. Péter Béla. Rövid utmutató a vadontermő gyógynövények gyűjtésére	10.—
55. Jászberényi András és Szász Ferenc. Tejgazdaság, tejtermelés, tejkezelés. 20 képpel	10.—
56. Dr. Cséser Lajos. Kalauz a falusi gazdasági társadalomtudományban. Képekkel	10.—
57. Szász Ferenc. Tejgazdaság. Sajtókészítés. 16 képpel	15.—
58. Jászberényi András. Tejgazdaság, vajkészítés. 17 képpel	15.—
59. Cséser Gyula. Az utak és terek fásítása. 14 képpel	10.—

Birtokpolitikai szakosztály.

A mezőgazdasági életünknek legfontosabb problémáját az elmúlt években a földbirtokreform kérdése képezte. A földbirtokok felosztásának eszméje a háború éveire vezethető vissza, amidőn a honvédelem nagy munkájában az oroszlanrészt kitevő legnagyobb áldozatot az a néposztály hozta, amely földhöz való jutás tekintetében már a háború előtt is nagy igényeket támasztott. Ennek a nagy véráldozatnak részbeni jutalmazása vetette fel a földbirtokok felosztásának gondolatát, amely ilyenformán elsősorban szociális szükségletek kielégítésére volna hivatva azzal a céllal, hogy a mezőgazdasági kisegzisztenciák elégedetlensége és igényei megszüntesséknek illetőleg kielégíttessenek.

Az erdélyi részekben a földbirtokreform első intézményesnek nevezhető kifejezése az 1918 december 2-án Gyulafehérváron megtartott román nemzet gyűlés határozatai között található föl, amely kimondja, hogy a föld azoknak kezébe juttatandó, akik azt fizikai erejükkel tényleg megdolgozzák. A gyulafehérvári nemzetgyűlésnek

ezen határozata alapján a Kormányzó-Tanács földbirtokreform rendeletörvényt dolgozott ki, mely az 1919 év őszén királyi szentesítést nyert.

A Kormányzótanács agrárreszort főnöke, Bontescu a magyar gazdaközönség véleményének meghallgatása céljából rövid uton a gazdatársadalom vezetőit összehívta.

Ezen értekezleten meghívottak álláspontját dr. Apáthy Árpád következőkben foglalta össze:

„Mielőtt az ügy érdemébe bele kívánnánk menni, előre bocsátjuk, miként tekintve, hogy meghívásunk a vármegyék prefektjei után ez előtt 3—4 nappal történt s így fizikailag nem volt módunkban az egyes megyék álláspontja iránt a tervezettel szemben tájékozodni, előterjesztéseinkben csupán saját egyéni nézetünket fejezzük ki. Elvben egy korszerű ügy a parasztság, mint a birtokosság és munkásosztály méltányos érdekeivel számoló agrárreform megvalósítását célszerűnek és szükségesnek találjuk s ahhoz alábbi kikötések mellett készségesen hozzájárulunk:

1. Kívánjuk, hogy az agrárreform a végleges békeszerződés megkötése után vallósítás meg. 2. Kívánjuk, hogy mód nyujtassék arra, hogy az agrárreform teljes és korlátlan publicitikai méltatásban részesítendő legyen és hogy a gyűlekezési jog visszaállítása után az összes érdekelteknek mód nyujtassék, hogy nézeteiket szabadon nyilváníthassák. 3. Kívánjuk, hogy a reform alkotmányos parlamenti tárgyalások után és egy ilyen korszakalkotó fontos alaptörvény feltételeit képező kritériumok között jöjjön létre.

Ugyanezen értekezleten Béli László nagybirtokos, gr. Teleki Arthur, Krüger Aladár, Ravasz László, Tokaji László az E. G. E. igazgatója és még számosan fejezték ki fölshóalásaikban földbirtokreformra vonatkozó véleményeiket.

1919 év tavaszán a Kormányzótanács földbirtokreform átmeneti intézkedése gyanánt a földigénylőknek a törvény megalkotásáig és a kisajátítás végleges keresztülviteléig való földhöz juttatása céljából megalkotta a kényszerbérlete intézményét, amelynek alapján hatósági beavatkozással juttatnák az igénylők használatába az a földterület, amely a végleges kisajátítás esetén az igényjogosultak tulajdonába megy át.

Miután a később beállott kormányváltozás következtében a Kormányzó Tanács rendeletörvénye napjainkig végrehajtás alá nem került, sem pedig más törvényhozási uton létrejött egységes törvény nem alkottatott, a kényszerbérletek intézménye az, amely az elmúlt évek során mezőgazdaságunkat elsősorban érdekelte.

A kényszerbérbeadások célja az első ez irányú rendeletek alapján az volt, hogy a termelés folytonossága biztosíttassék és azok a területek amelyeknek megművelése az eredeti tulajdonos vagy bérlő kezében biztosítva nincsen, mások használatban jussanak biztos megművelés alá. Ettől az alaplértéktől azonban részben a fokozódott földéhség, mely helyenként mestersegesen is szítva lett, részben pedig a végrehajtás rendszertelensége és önkényessége folytán a gyakorlatban messze eltért a kényszerbérbeadások rendszere, úgy, hogy egyfelől a megjelent hatósági intézkedések ellenmondása, másfelől a végrehajtó közegek önkényes eljárása folytán a birtokhasználat terén a legnagyobb jogbizonytalanság keletkezett, amely természetesen a mezőgazdasági termelés nagyfokú visszacsúszását vonta magután,

A rendkívüli viszonyok következtében, sajnos, egyesületünk hosszú ideig arra volt kényszerítve, hogy összetett kezekkel hangtalanul szemlélje azt a munkát, ami mezőgazdaságunk fokozatos decadentiáját előidézte, az ostromállapot következtében korlátozott gyűlekezési szabadság, cenzura és más egyéb korlátozások sokáig útjában álltak az erdélyi gazdaközönség álláspontja egységes kialakulásának és kifejezésre juthatásának.

A szabadság korlátozása részbeni megszüntetésével sürgős kötelességünknek tartottuk az egész földbirtokreform illetőleg kényszerbérletek kérdésébe beható tevékenység tárgyává tenni és e célból az egyesületi működés utólagos megindulásával kapcsolatosan 1920 június hó 28-án az egyesület keblében egy birtokpolitikai szakosztályt állítottatott föl azzal a céllal, hogy a birtokreform kérdését, annak fejlődését állandóan figyelemmel tartva, a gazdaközönség érdekeinek megóvására szükségszerűen megfelelő lépéseket tegyen kellő propagandát folytasson, szaktanácsokat adjon, gazdaközönségünket ezirányú kérdésekre vonatkozólag tájékoztassa stb. stb. A birtokpolitikai szakosztály elnökévé dr. gr. Bethlen György az egyesület elnöke választott meg.

A birtokpolitikai szakosztály adminisztrációs költségeinek fedezését az erdélyi birtokosság tetemes része földbirtokának arányában k. holdanként 1 korona illetőleg 50 bani hozzájárulási díjjal támogatta.

A megalakult birtokpolitikai szakosztály első teendőjének tartotta az erdélyi gazdaközönség-álláspontját a birtokreform ügyének megoldására vonatkozólag összefoglalni és ezt illetékes helyre eljuttatni. Az e célból készített föliratot Br. Jósika Gábor az egyesület elnöke és dr. gr. Bethlen György az egyesület elnöke 1920. augusztus 18-án nyújtották át Bukarestben az agrárreformügyek miniszterének és a kormány tagjainak.

A továbbiakban élénk figyelemmel kísértett a folyamatban levő kényszerbérbeadások végrehajtása és a gazdaközönségnek e téren fölmerülő panaszait és sérelmeit több ízben juttatta egyesületünk az illetékes hatóságok elé. Több oldalról jövő kívánságának eleget teendő a szakosztály szóbeli és írásbeli kérdezősködésekre az egyesület tagjainak szakszerű felvilágosításokkal szolgált.

1920 év őszén egyesületünk a kényszerbérletek ügyében a legmagasabb helyre a Királyi Ófelségéhez is fölterjesztéssel élt.

A gyűlekezési szabadság megnyitásával, Erdély és a kapcsolt részek egész gazdaközönségének álláspontját kifejezésre juttatandó 1920 december 5-én a szervezkedési gyűléssel kapcsolatosan a földbirtokreform kérdése is tárgyalás alá került. Ennek eredményeképpen a következő határozati javaslat fogadtatott el.

A Kolozsvárt 1920. december hó 5-én tartott gazdaértekezlet, melyen résztvettek Erdély, a Bánát és a csatolt magyar területek gazdasági egyesületeinek kiküldöttjei, kik e területeknek magyar és más gazdáit, bérlőit birtokkategóriákra való tekintet nélkül, valamint gazdalisztikarát képviselik, a földbirtokreform tárgyában egyhangulag a következő határozatot hozta:

A földbirtokreformtörvény megalkotását helyesli, sőt ily törvény megalkotásához szakszerű véleménynyadással való segítségét készségesen felajánlja.

Az alkotandó törvény alapelvei tekintetében álláspontja a következő:

1. Hogy a Románia egész területére egységes legyen.

paragrafusa értelmében meghivatnak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelenének, úgy a közgyűlés június 12-ik napján tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 188, üzletrészeinek száma pedig 1015 volt. A Felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Kardó, 1921. márc. hó 11-én. Az igazgatóság.

Hegyközszenzimrei fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi június hó 5-én d. u. 3 órakor a leányiskolában 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok, az alapszabályok 24-ik §-a értelmében, meghivatnak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelenének, úgy a közgyűlés június 12-én tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 300., üzletrészeinek száma pedig 1590 volt; az év folyamán 300 régi tag 795 új üzletrészt jegyzett. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Hegyközszenzimre, 1920. december hó 31-én. Az igazgatóság.

Kovácsna és vidéki „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. június hó 5-én d. u. 3 órakor a község házában 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok, az alapszabályok 24-ik paragrafusa értelmében, meghivatnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés június hó 19-én fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 955, üzletrészeinek száma pedig 2811 volt; az év folyamán kilépett 4 tag 16 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Kovácsna, 1921. március hó 24-én. Az igazgatóság.

Biharsályi fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. év június hó 5-én d. u. 2 órakor a szövetkezet helyiségében 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24-ik paragrafusa értelmében meghivatnak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelenének, úgy a közgyűlés június hó 19-ik napján tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 228, üzletrészeinek száma pedig 3111 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Biharsályi, 1921. április hó 10-én. Az igazgatóság.

Peiel fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi június hó 5-én d. u. 3 órakor a község házában 1920. évi rendes közgyűlést tart,

melyre a tagok, az alapszabályok 24-ik §-a értelmében, meghivatnak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelenének, úgy a közgyűlés június 12-én tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év dec. 31-én a tagok száma 227, üzletrészeinek száma pedig 524 volt; az év folyamán belépett 4 tag 14 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Pele, 1920. december hó 31-én. Az igazgatóság.

Kobátfalva és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi június hó 5-én d. u. 3 órakor a község házában 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok, az alapszabályok 24 §-a értelmében, meghivatnak. Ha a tagok kellő számban meg nem jelenének, úgy a közgyűlés június hó 12-ik napján tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év dec. 31-én a tagok száma 422, üzletrészeinek száma pedig 934 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Kobátfalva, 1921. április hó 2-án. Az igazgatóság.

Geges fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi június hó 5-én d. u. 2 órakor a község házában 1919. és 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok, az alapszabályok 24-ik paragrafusa értelmében, meghivatnak. Ha a közgyűlés a tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés június hó 12-ik napján tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. 1919. és 1920. évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. 1919. és 1920. évi zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. 1919. és 1920. évi mérleg megállapítása. 4. 1919. és 1920. évi tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 154, üzletrészeinek száma pedig 1069 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Geges, 1921. április hó 25-én. Az igazgatóság.

Olthévíz és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi június hó 5-én d. u. 3 órakor a szövetkezet helyiségében 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24-ik paragrafusa értelmében meghivatnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés június hó 12-én fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 249, üzletrészeinek száma pedig 268 volt; az év folyamán belépett 1 tag 2 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Olthévíz, 1921. március hó 26-án. Az igazgatóság.

Ravai „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi június hó 5-én d. u. 3 órakor a község házában 1920. évi ren-

des közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24-ik §-a értelmében, meghivatnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés június 12-én fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év dec. 31-én a tagok száma 261, üzletrészeinek száma pedig 364 volt; az év folyamán belépett 7 tag 10 üzletrésszel; kilépett 1 tag 2 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Rava, 1921. február hó 22. Az igazgatóság.

Gyergyótölgyesi fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi június hó 5-én délután 2 órakor a község házában évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok, az alapszabályok 24-ik §-a értelmében, meghivatnak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelenének, úgy a közgyűlés június hó 12-ik napján tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 8. A szövetkezet felszámolása. 1920. év december 31-én a tagok száma 353, üzletrészeinek száma pedig 731 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Gyergyótölgyes, 1921. április hó 16-án. Az igazgatóság.

Kászonyfalui fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi június hó 5-én d. u. 2 órakor a község házában 1918., 1919. és 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok, az alapszabályok 24-ik §-a értelmében, meghivatnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés június 12-én fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. 1918., 1919. és 1920. évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. 1918., 1919. és 1920. évi Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. 1918., 1919. és 1920. évi mérleg megállapítása. 4. 1918., 1919. és 1920. évi tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 545, üzletrészeinek száma pedig 850 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Kászonyfalui, 1920. december hó 31-én. Az igazgatóság.

Sinfalvi „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi június hó 5-én d. u. 1 órakor az állami iskola helyiségében 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok, az alapszabályok 24-ik §-a értelmében, meghivatnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés június hó 12-én fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. december 31-én a tagok száma 160, üzletrészeinek száma pedig 477 volt; az év folyamán belépett 1 tag 1 üzletrésszel, kilépett 1 tag 2 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Sinfalva, 1921. május. 12-én. Az igazgatóság.

Alapítási tervezet.

„Alulírottak a biztosítási ügy intenzív fejlesztése és a Gazdák Biztosító Szövetkezete itteni üzleteinek átvétele és folytatása céljából, egyelőre ideiglenesen Arad, később Kolozsvár székhellyel Gazdák Biztosító Intézete r.-t. alapítását tervezzük a következők szerint:

1. A vállalat tárgya: az összes kár- és életbiztosítási ágazatokban biztosítások vállalása és viszontbiztosítás.
2. Tartama: a vállalat határozatlan időre alakul.
3. Alaptőke: 4 millió leu (négymillió leu), amely 10'000 darab (tízezer darab) egyenként 400 leu (négy száz leu) névértékű és bemutatóra szóló részvényre oszlik.
4. A részvényalírás ideje: 1921 június hó 30.
5. Az alaptőke 50 százaléka, vagyis részvényenként 200 leu (kettő száz leu) és az alapítási költségek fedezésére 20 leuban megállapított összeget, tehát részvényenként 220 leut a jelen tervezetben történő részvényjegyzéssel egyidejűleg Aradon: az Arad—csanádi Gazdasági Takarékpénztár R.-t.-nál, az Aradmegyei Takarékpénztár R.-t., a „Victoria” Takaréék és Hitelintézetnél. Brassóban: a Brassói Népbank R.-t., az „Albina” Takaréék és Hitelintézetnél, a Banca Generala a Tarii Romanesti fiókjánál. Kolozsváron: az Erdélyi Bank- és Takarékpénztár R.-t.-nál, a Banca Centrala pentru Industrie si Comert R.-t., a Banca Generala a Tarii Romanesti fiókjánál, Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R.-t.-nál. Temesváron: a Sváb Nemzeti Bank R.-t.-nál és anuak vidékén levő összes fiókjánál, a „Timisara” Institut de Credit si Economie R.-t.-nál. Marosvásárhelyen: a Kereskedelmi és Hitelbank R.-t.-nál, valamint mindegyik itt fel nem sorolt helyen a Gazdák Biztosító Szövetkezete megbízottainál. Az alaptőke továbbá 50 százaléka, vagyis részvényenként 220 leu az alapszabályokban megállapítandó módon lesz befizetendő.
6. Az első igazgatóságot három évre az alapítók nevezik ki.
7. Az alakuló közgyűlés Aradon, a Gazdasági Egyesület tanácstermében lesz megtartva, melyre a részvényesek ajánlott levélben lesznek meghíva

Arad—Kolozsvár, 1921. évi április hó 10.

Br. Jósika Gábor s. k.

az E. G. E. elnöke Kolozsvár.

Blaskovits Ferenc s. k.

Délvidéki Földm. Gazd. Egl. elnöke, Temesvár.

Kintzig János s. k.

ny. főispán földbirtokos, Arad.

Aradmegyei Takarékpénztár

Ring s. k.

Fodor s. k.

Dr. Evian János

a Banca Generala a Tarii Romanesti igazgatója.
Kolozsvár.

Dr. Suciu János s. k.

ügyvéd, Kolozsvár.

Dr. Avramescu László s. k.

volt prefectus, Arad.

Vásárhelyi Józsi s. k.

földbirtokos, az Aradmegyei Gazdasági Egylet
elnöke, Arad.

Depner Péter s. k.

földbirtokos, Külye

Nica Demeter s. k.

birtokos, Moroda.

Dr. Kováts János s. k.

ügyvéd, Marmarossziget.

Sváb Nemzeti Bank R.-t.

Blaskovits s. k.

Novotny s. k.

Dr. Novák Aurél s. k.

birtokos, Pécska.

Dr. Popescu Adrian s. k.

prefektus, Marosvásárhely.

Gyárfás Elemér s. k.

földbirtokos, a Kl. kükküllöm. Gazd. Egylet
elnöke, Dicsőszentmárton.

Szász István s. k.

ny. áll. jószágigazgató, Kolozsvár.

Gyalui Rosenberger Sándor s. k.

nagybérő, Kolozsvár.

Hirsh Ödön s. k.

Szeszgyárosok Szöv.-nek elnöke, Kolozsvár.

Leölkes Béla s. k.

a G. B. Sz. igazgatója, Arad.

Becker Ferenc s. k.

kisbirtokos, Angyalkút.

Dr. Mihali Tivadar s. k.

birtokos, Kolozsvár

Berecki fogyasztási és értékesítő szövet-
kezet 1921. június hó 5-én d. u. 4 órakor a
róm. kath. fiúiskolában évi rendes közgyűlést
tart, melyre a tagok az alapszabályok 24-ik §-a
értelmében meghívattak azzal, hogy ha a tagok
kellő számban meg nem jelenének, úgy a köz-
gyűlés június hó 12-ik napján tartatik meg, mely
tekintet nélkül a tagok számára határozatképes
lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről
szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások
megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mér-
leg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való
rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6.
Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indít-
ványok. 1920. év december 31-én a tagok száma
497, üzletrészeinek száma pedig 1718 volt; az
év folyamán belépett 1 tag 18 üzletrésszel. A
felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleg a
bolthelyiségben kifüggesztetett és mindenki által
megtekinthető. Kelt: Bereck, 1921. május hó 16.

Az igazgatóság.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank
Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. sz.

Alaptőkéje: 16.000.000

Tartalék tőke: 15.000.000

3303

Vigyázat tüzoltók!

Kendertömlők

minden méretben

Csiga és szívó gummi tömlők

legelőnyösebb áron kaphatók az

Erdélyi sz. Gazdasági Egyesület
géposztályánál

Nagyszeben, Só-utca 22. szám.

Segesvár, Bajor-utca 47. szám.

3315

Pásztortűz

széplrodalmi hetilap. — Szerkesztőség
és kiadóhivatal Kolozsvár, Király-u. 2.

Előfizetési díj egész évre 160 Lel.

3292

KÖZGAZDASÁG

A közgazdasági élet minden ágára
kiterjedő hetilap. — Szerkesztőség és
kiadóhivatal, Kolozsvár, Király-u. 2.
Előfizetési díj egész évre 105 Lel.

3290

Gyárak, Fűrészek, Malmok!

Külföldi gyármányokkal minden tekintetben
versenyképes olcsó

1a gödör (cseres) és chrom-
cserzésű gépszijak, chrom és
timsós varró és kötőszijak,
valamint mindenfajta tech-
nikai bőrök kaphatók a

Renner Testvérek és Társai

Gőgyár Részvénytárs.-nál

Cluj—Kolozsvár.

Gépszijak vizesen nyújtottak!

3300

Eladó 8-as gőzcséplő készlet.

Elevátor, herefejtő és teljes felsze-
réssel, továbbá 2 járatu malom be-
rendezés és 1 drb. kézi széna prés.

Felvilágosítást ad Szappanos Miklós Tötör,
posta Nagyiklód.

3314

**Minden E. G. E. tag szerezzen
egy új tagot az E. G. E.-nek.**